

JOEEP

e-ISSN: 2651-5318
Journal Homepage: <http://dergipark.org.tr/joep>

Araştırma Makalesi • Research Article

E-7 Ülkelerinde Politik İstikrarın Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi

The Effect of Political Stability on Economic Growth in E-7 Countries

Gökhan Dağılğan^{a,*} & Yüksel Okşak^b

^a Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Gediz Meslek Yüksekokulu, Bankacılık ve Sigortacılık, 43600, Gediz/Kütahya /Türkiye
ORCID: ORCID: 0000-0002-6916-6506

^b Doç.Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, İnegöl İşletme Fakültesi, Uluslararası İşletmecilik ve Ticaret Bölümü,, 16400, İnegöl/Bursa/Türkiye
ORCID: 0000-0001-8794-4597

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 4 Ekim 2023

Düzeltilme tarihi: 27 Aralık 2023

Kabul tarihi: 20 Ocak 2024

Anahtar Kelimeler:

Politik İstikrar

Ekonomik Büyüme

Enflasyon

E-7 ülkeleri

Sistem GMM

ARTICLE INFO

Article history:

Received: Oct 4, 2023

Received in revised form: Dec 27, 2023

Accepted: 20 Jan, 2024

Keywords:

Political Stability

Economic Growth

Inflation

E-7 Countries

System GMM

ÖZ

Ekonomik büyümenin sadece ekonomik faktörlerden gerçekleşeceği yönündeki algılar, zamanla yerini kurumsal ve sosyal faktörlere bırakmıştır. Bu çalışmada E7 ülkeleri için politik istikrarın ekonomik büyüme etkisini araştırmak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda 2005'ten 2021'e kadar Türkiye'nin de aralarında bulunduğu E7 ülkeleri için İki Aşamalı Sistem Genelleştirilmiş Momentler Yöntemi (GMM) aracılığıyla tahmin edilen dinamik panel veri modelini kullanarak, politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif olduğu tespit edilmiştir. Yani politik istikrarın devam etmesi ekonomik büyüme üzerinde olumlu etki yaratmaktadır. Ayrıca sermaye yatırımları ve doğrudan yabancı yatırımlarında ekonomik büyüme üzerine etkisi pozitif olup, ekonomik büyüme üzerinde olumlu etki yaratmaktadır. Sonuç olarak, politik istikrarın sağlanması güvenli bir ortam yaratarak, sermaye yatırımları ve doğrudan yabancı yatırımları ile ekonomik büyümeyi artırmaktadır. Çalışma özelinde elde edilen bulgular, E-7 ülkelerinin istikrarlı bir politik sistemi desteklemeleri gerektiğini belirtmektedir.

ABSTRACT

Perceptions that economic growth would occur only from economic factors have been replaced by institutional and social factors over time. Perceptions that economic growth would occur only from economic factors have been replaced by institutional and social factors over time. The aim of this study is to investigate the effect of political stability on economic growth for E7 countries. In this regard, the effect of political stability on economic growth was examined using the dynamic panel data model estimated through the Two-Stage System Generalized Method of Moments (GMM) for E7 countries, including Turkey, from 2005 to 2021. As a result of the analysis, it was determined that the effect of political stability on economic growth was statistically significant and positive. In other words, continuing political stability has a positive effect on economic growth. In addition, capital investments and foreign direct investments have a positive effect on economic growth, creating a positive impact on economic growth. As a result, ensuring political stability creates a safe environment and increases economic growth through capital investments and foreign direct investments. The findings of the study indicate that E7 countries should support a stable political system.

1. Giriş

1980'den önceki büyüme teorilerinin ülkeler arasındaki gelişmişlik farklarını açıklamakta yetersiz kalması ve az gelişmiş ülkelerin sorunlarına çözüm getirememesi yeni büyüme modellerinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Teknolojinin gelişimi ile tüm ülkelerin ekonomik büyüme

sağlayabileceği algısı zamanla yerini kurumsal ve sosyal faktörlerin bu süreçteki etkinliğine bırakmış, ekonomik büyümenin sağlanmasında ekonomik faktörlerden ziyade diğer faktörlerin etkili olacağı belirtilmektedir. Yüksek düzeyde ekonomik büyüme oranlarına sahip ülkeler ile kurumsal ve politik yapıları arasında güçlü bir ilişki olduğu

* Sorumlu yazar/Corresponding author.

e-posta: gokhan.dagilgan@dpu.edu.tr

Atıf/Cite as: Dağılğan, G., & Okşak, Y. (2024). E-7 Ülkelerinde Politik İstikrarın Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi. *Journal of Emerging Economies and Policy*, 9(2), 46-55.

This article is published under the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0) licence. Anyone may reproduce, distribute, translate and create derivative works of this article (for both commercial and non-commercial purposes), subject to full attribution to the original publication and authors.

belirtilmektedir (Armutçu, 2022).

Kurumsal faktörler kapsamında ülkelerin siyasi rejimleri analiz edilmek istenmiş ve bu doğrultuda güçlü kurumsal yapılar demokrasi ile ilişkilendirilmiştir. Böylece gelişmiş toplumlarda demokratik rejimler hakimken, gelişmekte olan toplumlarda antidemokratik rejimlere rastlandığı ifade edilebilir. Bu bağlamda, siyasi rejimin türünün ekonomik büyüme için temel değişken olduğu düşünülmektedir. Siyasi rejimin türünün ekonomik büyümeyi tam olarak açıklamada yetersiz kalması nedeniyle literatürde politik istikrar kavramı da ele alınmaya başlanmıştır (Telatar, 2003:74-75). Ekonomik büyüme, politik istikrarsızlıktan iki şekilde etkilenmektedir. Birincisi, siyasi istikrarsızlığın ülkelerin politik yapılarında oluşturduğu belirsizlikten kaynaklanan olumsuz etkilerdir. İkincisi ise işgücü ve piyasa üzerinde verimliliği doğrudan etkileyen olumsuz etkilerdir (Tekbaş ve Armutçu, 2023; Alper, 2018).

Politik istikrar kavramı, bir ülkedeki ekonomi politikalarının kısa vadeli değil uzun vadeli olarak belirlenmesi ve özel sektördeki yöneticilerin rasyonel kararlar alabilmesi açısından önemlidir. Ayrıca politik istikrarsızlık, hukuk sisteminde zafiyetler meydana getirerek mülkiyet sorunlarına yol açabilir. Bu durum sermayenin marjinal etkinliğini ve yatırımlardan elde edilecek geliri etkileyebilir. Bu sorunlara ek olarak politik istikrarsızlık, geleceğe yönelik belirsizliğin artması nedeniyle borç vadelerinin kısalmasına ve faiz maliyetlerinin artmasına neden olabilir. Özel sektörde artan borçlanma maliyetleri sonucunda yatırımlar azalır ve ekonomik büyüme yavaşlar. Siyasi istikrarsızlıktan etkilenen bir diğer konu ise yurtdışındaki sermayenin dışarıya kaçmasıdır. Ayrıca, politik istikrarsızlık sadece yeni yatırım kararlarını olumsuz etkilemekle kalmaz, aynı zamanda yatırımcıları ve zaten kurulmuş olan çok uluslu firmaları politik olarak istikrarsız ülkelere ayrılmaya teşvik etmektedir (Alesina vd., 1996). Çıkan sermaye nedeniyle sermaye varlıkları ve borçlanma maliyetleri arttığı için ülkenin ekonomik kalkınması olumsuz etkilenmektedir. Ancak siyasi istikrarın olmadığı ülkelerde yetişmiş işgücünün farklı bölgelere göç etmesi sonucunda ülkenin üretim hacmi azalırken, toplumun kaliteye bağlı gelişimi sekteye uğramaktadır (Şanlısoy, 2010:198-199). Günümüzde politik istikrarsızlığın yaşandığı ülke ve coğrafyalar değişse de yaratmış olduğu iktisadi sonuçlar çok fazla değişmemektedir (Erdoğan ve Akalın, 2022).

Politik istikrarsızlığın yatırım üzerindeki etkisi yalnızca politik kararlardan kaynaklanmamaktadır. Önceki ampirik çalışmalar, politik istikrarsızlığa eşlik eden belirsizliğin yatırım düzeyini etkilediğini göstermektedir. Bu çalışmalar, hükümetin uygulama kapasitesine veya izlenen politikalara olan güven eksikliğinin yatırım kararlarını yavaşlattığını göstermektedir (Feng, 2001; An vd., 2016; Jens, 2017). Seçimle gelen hükümetlerin aksine, bir darbe veya devrimden sonra gelen yeni karar vericiler, genellikle öncekilerden farklı yeni politikalar uygulamaktadırlar. Yeni politik ortama eşlik eden bu belirsizlik, özellikle sermaye

yoğun sektörlerde ve dolayısıyla uzun vadeli ekonomik büyümede olduğu gibi tasarrufları ve kısa vadeli yatırımları olumsuz etkilemektedir (Pindyck, 1991; Fosu, 1992).

Ayrıca, politik istikrarsızlık fiyat ve enflasyon oynaklığı yoluyla ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir. Politik istikrar yakalayamayan hükümetler vergi artırımına gidemediğinden dolayı piyasada aşırı harcama talebi meydana gelmektedir. Harcama talebine göre kaynakların yetersiz kalmasından dolayı hükümetler finansman açığını kapatmak için uluslararası finansal piyasalara yönelmektedir. Kendini içinde bulduğu yüksek risk primi oranı göz önüne alındığında, bu ülkeler finansman açıkları için genellikle para yaratmayı tercih etmektedir. Ekonomik durgunluk durumunda bu politika, paranın kantitatif teorisine göre fiyatlar genel seviyesinin yükselmesine neden olmakta ve enflasyonun kaynağını oluşturmaktadır (Cukierman vd., 1992; Aisen ve Veiga 2006). Bu bağlamda, çeşitli çalışmalar, yüksek enflasyon ve devlet bütçelerindeki kronik açıkların, yalnızca doğrudan yabancı yatırımların cazibesini olumsuz yönde etkilemekle kalmayıp diğer makroekonomik temelleri de istikrarsızlaştıran kurumsal yapıyı zayıflığının bir işareti olduğunu desteklemektedir (Acemoğlu vd., 2003).

Politik istikrarsızlık, politika yapıcıların ufkunun kısalmasına ve optimalin altında makroekonomik politikalara yol açmasına neden olacaktır. Bu durum daha sık politika değişikliğine yol açacak, oynaklık yaratacak ve dolayısıyla makroekonomik performansı olumsuz etkileyecektir (Aisen ve Veiga, 2013).

Çin, Brezilya, Endonezya, Hindistan, Meksika, Rusya ve Türkiye gelişme hızının yüksek olduğu ülkeler olarak isimlendirilmektedir. Diğer bir tanım ile E-7 (emerging) ülkeleri olarak adlandırılmaktadır. En yüksek ekonomik performansa sahip gelişmekte olan yedi ülkeyi ifade etmektedir. E-7 ekonomileri önümüzdeki 34 yıl içinde yıllık ortalama yüzde 3,5 civarında büyüme gerçekleştirmesi beklenirken; Almanya, Fransa, Kanada, İtalya, İngiltere, Japonya ve ABD'nin içinde bulunduğu gelişmiş G-7 ülkeleri sadece yüzde 1,6 civarında büyümesi beklenmektedir. Bu öngörülerin kesin zamanı ve tam payı, mutlak bir kesinlik barındırmasa da eğilimin genel yönü bu şekildedir (Pwc, 2017; Kurtbaş, 2022). E7 ülkeleri son yıllarda dünyada artan üretim ve ticaret hacmi, yüksek nüfusu, teknolojiye yapmış olduğu atılımlar ve yüksek büyüme oranları ile ön plana çıkmaktadır. E7 ülkelerinin reel sektörde olduğu gibi finansal sistemde de gelecekte öncü ülkeler olması beklenmektedir. Çalışmada yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı E7 ülke grubu ele alınmıştır.

Politik istikrar ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin analizi, ülkeler arasındaki gelişmişlik farklarını açıklayabilmek açısından önemlidir. Özellikle tüm siyasi rejimlerde politik istikrar, belirsizliklerin azalması nedeniyle ekonomik büyümenin hızlanmasına ve toplumda daha yüksek refah seviyelerine yol açmaktadır. Yapılan literatür taramalarında E-7 ülkelerinin finansal istikrar ve büyüme oranı ilişkisini belirlemeye dönük ampirik bir

çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmada 2005-2021 dönemi için E7 ülkelerinde siyasi istikrar ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki araştırılmıştır. Ayrıca sermaye yatırımları, doğrudan yabancı yatırımlar, hukukun üstünlüğü ve enflasyon gibi açıklayıcı değişkenler de modele dahil edilerek modelin etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda İki Aşamalı Sistem Genelleştirilmiş Momentler Metodu (Two-Stage System Generalized Moments Method-GMM) panel veri analizi yapılmış ve sonuçları yorumlanmıştır. Giriş bölümünün ardından ikinci bölümde politik istikrar kavramına ilişkin literatür taramasına yer verilmiş, üçüncü bölümde çalışmanın veri seti ve metodolojisi açıklanmış, dördüncü bölümde ekonometrik testlerden elde edilen bulguların sonuçlarına ve özet istatistiklerine yer verilerek politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkileri tartışılmış, son bölümde ise genel yorumlar yapılarak makale sonlandırılmıştır.

2. Literatür Taraması

Politik istikrarı araştırma konusu olarak tercih eden

Tablo 1. Literatür Tablosu (Politik İstikrar/İstikrarsızlık-Ekonomik Büyüme)

Yazar(lar)	Ülke(ler)	Veri Dönemi	Yöntem	Sonuç
-Politik İstikrarın Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkilediği Çalışmalar				
Alesina vd. (1996)	113 Ülke	1950-1982	Panel regresyon	Politik istikrarsızlık ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir.
Feng (1997)	96 Ülke	1960-1980	Üç aşamalı en küçük kareler	Politik istikrarsızlık ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir.
Berthelemy vd. (2002)	22 Ülke	1996-2001	Panel Granger Nedensellik	Politik istikrarsızlık durumlarında yatırımlar azalmakta ve ekonomik büyüme olumsuz etkilenmektedir.
Asteriou ve Price (2001)	İngiltere	1961-1997	LS ve GARCH	Siyasi istikrarsızlık ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir.
Fosu (2001)	Sahra Altı Afrika Ülkeleri	1960-1986	Ana Bileşenler ve LS	Siyasi istikrarsızlık, sermayenin marjinal verimliliğine bağlı olarak ekonomik büyüme üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir.
Zureiqat (2005)	25 Ülke	1985-2002	Panel Regresyon ve EKK	Politik istikrarsızlık ortamında ülkenin ekonomik büyümesinin negatif etkilendiği tespit edilmiştir.
Jong-A-Pin (2006)	98 Ülke	1984-2003	Panel Veri Analizi	Siyasi istikrarsızlık ekonomik büyüme üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir.
Tosun vd. (2008)	MENA Ülkeleri	1987-2003	Faktör Analizi	Makroekonomik değişkenler ile politik riskler arasında negatif bir ilişki vardır.
Munoz (2009)	Venezuela	1983-2000	Panel ARDL	Politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi yatırım yoluyla olumsuz etkilediğini bulmuştur.
Aisen ve Veiga (2013)	169 Ülke	1960-2004	Sistem GMM	Politik istikrarsızlık ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir.
Tang and Abosedra (2014)	24 Ülke	2001-2009	GMM	Politik istikrarsızlık ekonomik büyümeyi olumsuz etkilemektedir.
Oransay ve Mike (2016)	23 OECD	1990-2012	Panel FGLS	Politik istikrar doğrudan yatırımları pozitif etkileyerek ekonomik büyümeyi artırdığı tespit edilmiştir.
Kartal ve Öztürk (2017)	Türkiye	1946-2016	Temel Bileşenler Analizi	Türkiye'de siyasi istikrarsızlığın yüksek olduğu dönemlerde ekonomik büyüme olumsuz etkilenmiştir.
Akkuş (2017)	33 Ülke	1994-2013	GMM	ABD'deki siyasi belirsizlik ve gelişmekte olan ülkelerdeki siyasi istikrarsızlığın üç farklı boyutu, gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme üzerinde güçlü ve olumsuz bir etkiye sahiptir.
Uddin vd. (2017)	120 Ülke	1996-2014	Sistem GMM	Yüksek politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi negatif etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.
Alper (2018)	BRICS-T	1996-2016	Panel Veri Analizi	Siyasi istikrar ekonomik büyüme üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

çalışmalar incelendiğinde politik istikrar ile ekonomik büyüme arasında kuvvetli bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. İncelenen çalışmalarda politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin genellikle pozitif olduğu ve politik istikrarsızlığın ise ekonomik büyümeyi negatif etkilediği görülmektedir. Bazı çalışmalar ise politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin negatif olduğunu belirtmişlerdir (Gür ve Akbulut, 2012; Yalçınkaya ve Kaya, 2017; Armutçu, 2022).

Nedensellik ilişkisinin olduğuna dair sonuçların tespit edildiği çalışmalarda ise, ekonomik büyümeden politik istikrara tek yönlü nedensellik (Arslan, 2011; Kalay ve Çetin, 2016; Turan vd., 2019) ve politik istikrardan ekonomik büyüme doğru tek yönlü nedensellik (Şanlısoy ve Kök, 2010; Yiğit, 2021) ilişkisinin olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Yılmaz (2019) yapmış olduğu çalışmada politik istikrar ile ekonomik büyüme arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu kapsamda politik istikrar/istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar Tablo 1'de gösterilmektedir.

Abdella vd. (2018)	60 Ülke	2002-2016	Panel Pedroni FMOLS	Politik istikrarın doğrudan yabancı yatırımlara olumlu etkisi nedeniyle ekonomik büyümeye pozitif bir etki etmektedir.
Kamacı (2019)	20 OECD	2003-2017	Panel ARDL	Politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeyi negatif etkilediği tespit edilmiştir.
Yapraklı ve Aslan (2020)	23 Ülke	1992-2016	Panel Beck ve Katz/Parks Tahmincisi PCSE	Politik istikrarın ekonomik büyümeyi pozitif etkilediği tespit edilmiştir.
Bıçen (2020)	100 Ülke	2002-2017	Panel PSUR Regresyon	Politik istikrarın ekonomik büyümeyi pozitif etkilediği tespit edilmiştir.
Geleri (2021)	Türkiye	1970-2017	Zaman Serisi GARCH	Politik istikrarsızlık ekonomik ile büyüme arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.
Çelik (2021)	BRICS Ülkeleri	1970-2018	Panel Veri Analizi	Politik istikrarın ekonomik büyüme üzerinde olumlu bir etki oluşturduğu tespit edilmiştir.
Erdoğan ve Akalın (2022)	Türkiye	1984-2017	Panel Johansen - Juselius Eşbütünleşme	Politik istikrar, yatırım ve tüketim harcamaları ekonomik büyüme üzerinde pozitif etki yaratmaktadır.
-Politik İstikrarın ekonomik büyümeyi olumsuz etkilediği, arasında nedensellik ilişkisinin olduğu/olmadığı çalışmalar				
Şanlısoy ve Kök (2010)	Türkiye	1987-2006	Zaman Serisi EKK	Politik istikrar ile ekonomik büyüme arasında tek yönlü bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.
Arslan (2011)	Türkiye	1987-2007	Johansen Eşbütünleşme Testi	Ekonomik büyümeden siyasi istikrarsızlığa doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi vardır.
Gür ve Akbulut (2012)	19 Gelişmekte Olan Ülke	1986-2003	Panel Veri Analizi	Asya ülkelerinin çoğunda siyasi istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasında pozitif bir ilişki varken, Latin Amerika ülkelerinde tam tersi bir ilişki söz konusudur.
Kalay ve Çetin (2016)	52 Afrika Ülkesi	2000-2011	Panel veri analizi	Ekonomik büyümeden siyasi istikrarsızlığa doğru tek yönlü bir ilişki vardır.
Yalçınkaya ve Kaya (2017)	G-12 ve G-8 Ülkeleri	1996-2015	Panel veri analizi	Politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisi G12’de pozitif, G8’de negatif olarak tespit edilmiştir.
Al ve Belke (2018)	MENA	1991-2016	Panel Konya Nedensellik	Düşük ekonomik büyümenin politik istikrarsızlığa zemin hazırladığı tespit edilmiştir.
Turan vd. (2019)	NIC Ülkeleri	2012-2017	Panel Konya Nedensellik	Endonezya ve Türkiye’de büyümeden politik istikrara doğru tek yönlü nedensellik olduğu tespit edilmiştir.
Yılmaz (2019)	9 Ülke	2010-2017	Panel HEKK-Regresyon	Ekonomik büyüme ile politik istikrar arasında bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.
Yiğit (2021)	D-8 ülkeleri	1990-2014	Panel Johansen Eşbütünleşme ve Granger Nedensellik	Politik istikrarsızlıktan ekonomik büyümeye doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.
Armutcu (2022)	BRICS-T ülkeleri	1996-2020	Panel veri analizi	Politik istikrarın, enflasyonun ve hükümet harcamalarının ekonomik büyüme üzerinde negatif bir etki oluşturduğu tespit edilmiştir.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde politik istikrar ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin ülke grubu ve çalışma dönemine göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu doğrultuda çalışmamızda E7 ülkeleri ve ulaşılabilen güncel veriler ile yapılması diğer çalışmalara göre farklılık oluşturacaktır.

3. Veri Seti ve Metodoloji

3.1. Veri Seti

Bu çalışmanın amacı, politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisini E-7 ülkeleri için panel veri seti ile analiz ederek incelemektir. Bu çalışmada 2005-2021 arası yıllık veriler kullanılmış olup veriler Dünya Bankası’ndan elde edilmiştir (WB, 2023). Çalışmanın analizinde; Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, enflasyon, politik istikrar, sermaye yatırımları, hukukun üstünlüğü endeksi ve doğrudan yabancı yatırımlar değişkenlerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın analizinde sistem GMM yaklaşımı kullanılmış

olup, analizde Stata 15 paket programından yararlanılmıştır.

Modelde kullanılan bağımlı değişken olan ekonomik büyüme, ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hasılasının (GDP) büyüme oranını temsil etmektedir. Modelde kullanılan bağımsız değişkenlerden Tüketici Fiyat Endeksi’ni (TÜFE) temsilen makroekonomik değişken olan enflasyon (Inflation-INF) oranıdır. Politik istikrarın/istikrarsızlığın bir göstergesi olarak Politik İstikrar (Political Stability-POLSTA) değişkeni farklı (Alesina vd., 1996; Asteriou ve Price, 2001; Arslan, 2011; Jong-A-Pin, 2006; Gür ve Akbulut, 2012) kullanılmıştır. POLSTA değişkenine ait veri seti Dünya Yönetişim Göstergeleri (Worldwide Governance Indicators-WGI) proje raporlarının yer aldığı Dünya Bankası veri tabanından alınmıştır. Politik istikrar endeksi 2016 yılında Dünya Yönetişim Göstergesi projesi kapsamında ilk kez 200’den fazla ülkeyi kapsayacak şekilde yayımlanmıştır. Çalışmada kullanılan ve altı alt bileşen arasında yer alan POLSTA endeksi değişkeni ülkelerin politik istikrarlılık göstergesini ifade etmektedir (Armutcu,

2022; WB, 2023). Endeksin değeri -2,5 ile 2,5 arasında bir değer almaktadır. Derecenin düşük değeri politik istikrarsızlığı, yüksek değerinin ise politik istikrarı gösterdiği anlamına gelmektedir. Sermaye Yatırımları (Gross Capital Formation-GCF) değişkeni gayri safi sermaye oluşumu yani sermaye yatırımlarının GSYİH'ye bölünmesi ile elde edilmektedir. Hukukun Üstünlüğü Endeksi (Rule of Law-RLAW), temsilcilerin toplum kurallarına ve özellikle de sözleşme uygulama, mülkiyet hakları, suç, şiddet ve mahkemelerin kalitesine ne ölçüde güven duyduğuna ve bu kurallara uyduğuna ilişkin algıları derecelendirilmesidir. Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Foreign Direct Investments-FDI), doğrudan yabancı yatırımların GSYİH'ye bölünmesi ile elde edilmektedir. Analizde kullanılan değişkenler ve tanımları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Analizde Kullanılan Değişkenler ve Tanımları

Değişken	Açıklama	Kaynak
GDP	Gayrisafi Yurtiçi Hasıla Büyüme Oranı	WGI-Dünya Bankası
POLSTA	Politik İstikrar	WGI-Dünya Bankası
GCF	Sermaye Yatırımları/GSYİH	WGI-Dünya Bankası
RLAW	Hukukun Üstünlüğü Endeksi	WGI-Dünya Bankası
FDI	Doğrudan Yabancı Yatırımlar/GSYİH	WGI-Dünya Bankası
INF	Enflasyon Oranı	WGI-Dünya Bankası

3.2. Metodoloji

Ekonomik değişkenler homojen değil de heterojen bir yapıya sahip olduğunda zaman serisi analizleri kesit veri analizlerine kıyasla değişkenler arasındaki bağlantıya yönelik daha fazla bilgi sunmakta ve anlamlı bilgi sağlamaktadır (Ranjan ve Dhal, 2003). Panel veri analizinde hem zaman hem de birim boyutu bulunduğundan dolayı zaman ve kesit veri analizlerine oranla daha fazla bilgi sunmaktadır (Baltagi, 2005). Bu üstünlüğünden dolayı ampirik çalışmalarda panel veri analizi yöntemleri daha yaygın kullanılmaktadır.

Çalışmada Aisen ve Veiga'nın (2013) çalışması baz alınarak, politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisini tahmin etmek için dinamik panel tahmin yöntemlerinden biri olan Sistem GMM tahmincisi kullanılmıştır. Bu modelin tercih edilmesinde; çalışmaya dahil edilen ülkelerin sosyal ve ekonomik bakımından heterojen bir yapı sergilemesi, panel veri analizinin yatay kesit ve zaman serisi analizlerine göre değişkenler arasındaki bağlantı hususunda daha fazla bilgi vermesi ve yöntemin çalışmanın amacına daha fazla hizmet sunması etkili olmuştur.

GMM yaklaşımları; bağımlı değişkenin gecikmeli seviyelerinin bağımsız olarak modele dahil edildiği regresyon modelinde endojenliğin kontrol etmesine imkânı

tanımlanmaktadır (Wooldridge, 2009). Yöntem sonlu örneklem yanlılığı ve diğer belirsizlikleri (değişkenlerin gecikmeli değerlerinin modele araç olarak dahil edilmesi ile) azaltmaktadır (Amuakwa-Mensah vd., 2017). GMM yaklaşımında, sonlu örneklem yanlılığı önemsizdir ve varyans çok daha küçüktür. Ayrıca GMM yaklaşımları enstrüman (araç) değişkenleri modele dahil ederek endojenliği engellemekte ve tahmin sonuçlarının tutarlı ve etkin olmasını sağlamaktadır (Blundell ve Bond, 1998). GMM yaklaşımlarından birinci fark yaklaşımında dinamik panel veri modellerindeki tüm değişkenlerin birinci farkları alınarak endojenliği, gözlenemeyen birimlere ait etkileri, kayıp (atlanmış) değişken yanlılığı ve dağılmış sabit etkilerin ortadan kalkması sağlanmaktadır. Sistem GMM yaklaşımında ise tahmincinin etkinliğini önemli ölçüde artırmak için regresyona daha fazla enstrüman dahil etmekte ve bu sayede endojenite olabildiğince düzeltilmektedir. Yaklaşım, araç değişkenleri dönüştürerek sabit etkiler ile olan korelasyonunu ortadan kaldırmakta, değişkenlerin gecikmeli değerlerini modelden dışlamak yerine değişkenlerin gelecekteki tüm gözlemlerini modelden dışlamaktadır. Bu sayede veri kaybını en aza indirmekte ve zaman serilerindeki kayıp verilere (missing value) rağmen tahmin edilen birimler için son gözlem hariç analiz yapılabilişliğini artırmaktadır (Arellano ve Bond, 1991). Dolayısıyla sistem GMM yaklaşımı Blundell ve Bond (1998) ile Blundell ve Bond'a (2000) göre birim sayısının az olduğu ve büyük ölçüde bilinmediği durumlarda diğer tahmin edicilere göre daha fazla bilgi üstünlüğüne sahiptir (Soto, 2009). Ayrıca sistem GMM yaklaşımı diğer yöntemlere kıyasla daha esnek varsayımları bünyesinde bulundurmaktadır. Bu özelliği, yöntemin daha fazla tercih edilmesine yol açmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada da Arellano ve Bover (1995) ile Blundell ve Bond (1998) tarafından geliştirilen sistem-GMM tahmini yaklaşımından yararlanılmıştır:

$$Y_{it} = \beta_1 Y_{it-1} + \beta_2 X'_{it} + (u_i + v_{it}) \quad (1)$$

Değişkenleri içerisinde barındıran GMM denklemi eşitlik (2)'de belirtilmiştir:

$$GDP_{it} = \delta GDP_{i,t-1} + \beta_1 POLSTA_{1,it} + \beta_2 GCF_{3,it} + \beta_3 RLAW_{4,it} + \beta_4 FDI_{5,it} + \beta_5 INF_{6,it} + u_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

Araştırmada analizler Stata programı ile gerçekleştirilmiş olup, Roodman (2009) tarafından Sistem GMM için yazılmış olan kod (xtabond2 twostep robust) kullanılmıştır.

4. Ampirik Bulgular

Tablo 3'te seçilen E-7 ülkelerinin özet istatistikleri yer almaktadır. Politik istikrar ortalama değerinin düşük düzeylerde olması E-7 ülkelerinde istikrarsız bir görüntü olduğunu bize göstermektedir.

Tablo 3. Özet İstatistikler

Değişkenler	Ortalama	Std.Sapma	Minimum	Maksimum
GDP	4,40	4,05	-8,16	14,23
POLSTA	-0,75	0,39	-2,00	0,16
GCF	28,92	8,50	14,62	46,66
RLAW	-0,37	0,30	-1,01	0,17
FDI	2,40	0,98	0,48	4,55
INF	6,12	3,53	-0,72	19,59

Tablo 4'te korelasyon matrisi ampirik modeldeki değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için analiz edilmiştir. Genel olarak, GSYİH değişkeni ile politik istikrar, sermaye yatırımları, hukukun üstünlüğü ve doğrudan yabancı yatırımlar pozitif korelasyona sahipken; enflasyon değişkeni negatif korelasyona sahiptir.

Tablo 4. Korelasyon Matrisi

	GDP	POLSTA	GCF	RLAW	FDI	INF
GDP	1					
POLSTA	0.1058	1				
GCF	0.6125	-0.0625	1			
RLAW	0.1125	0.0312	0.2363	1		
FDI	0.0928	0.3354	-0.1067	-0.1469	1	
INF	-0.0996	-0.5365	-0.1987	-0.0261	-0.1065	1

Politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki etkisi üç farklı model ile sınanmıştır. Birinci model tüm değişkenlerin yer aldığı, ikinci model tüm değişkenlerden enflasyon değişkeninin çıkarıldığı ve üçüncü model ise tüm değişkenlerden doğrudan yabancı yatırımların çıkarıldığı modellerdir. Sistem GMM tahmin sonuçlarının yorumlamadan önce tahminlerin tutarlılığı ve geçerliliğini tespit etmek için tüm modellerin GMM yaklaşımı varsayımlarını sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmiştir. Bu varsayımlardan birisi hata terimleri arasındaki otokorelasyonun varlığına yöneliktir. Varsayım gereği hata terimleri arasında birinci dereceden otokorelasyon sorunu bulunmamalıdır. Tahmin sonuçları incelendiğinde; AR(1) tahmin sonuçlarına ait Arellano-Bond testi ($P > z$) olasılık değeri $p < 0,05$ 'dir. Dolayısıyla hata terimleri arasında birinci dereceden otokorelasyon bulunduğu yönelik oluşturulan sıfır hipotezi reddedilmiş ve hata terimleri arasında birinci dereceden bir otokorelasyon sorunu bulunmadığına karar verilmiştir. GMM yöntemine ait bir başka varsayım da hata terimleri arasında ikinci dereceden otokorelasyon sorununun bulunmasına yönelik olup, bu varsayımın hipotezi AR(1)'in tersidir. Sistem GMM bulguları değerlendirildiğinde; tüm modellere ait AR(2) tahmin sonuçlarının ilgili varsayımları sağladığı (AR(2) testine ait olasılık değerleri $p > 0,05$) tespit edilmiştir. Sistem GMM tahmininin sağlaması gereken son koşul ise tahminde kullanılan enstrümanların tutarlı ve geçerli olma durumudur. Bu koşul, Hansen-istatistiği değeri ile sınanmıştır. Sistem GMM tahmin sonuçlarına ait Hansen-istatistik değeri incelendiğinde, istatistik değerlerinin 0,05'ten büyük olduğu dolayısıyla regresyondaki tüm enstrümanların geçerli ve tutarlı olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5'te İki Aşamalı Sistem GMM analiz sonuçlarına göre; üç modelde de politik istikrar değişkeninde pozitif ve anlamlı bir p değeri elde edilmiştir. Tüm değişkenlerin yer aldığı model 1'de politik istikrarda meydana gelen bir birimlik artış ekonomik büyümeyi pozitif etkileyerek 0.94 birim artırmaktadır. Diğer modellerden de etki durumuna ait sonuçlar birbirine yakındır. Yani politik istikrarı yakalayan ülkeler ekonomik büyümede artış yaşamaktadırlar. Bu bulgu mevcut literatür çalışmaları ile uyumludur (Yapraklı ve Aslan, 2020; Biçen, 2020; Abdella vd., 2018; Alper, 2018; Tang ve Abosedra, 2014; Jong-A-Pin, 2006; Zureiqat, 2005; Alesina vd., 1996).

Sermaye yatırımları ile ekonomik büyüme arasında pozitif ve anlamlı bir p değeri elde edilmiştir. Tüm değişkenlerin yer aldığı model 1'e göre ülkelerin sermaye yatırımlarında meydana gelen bir birimlik artış ekonomik büyümeyi 1.66 birim artırmaktadır. Model 2 ve model 3'te ise etki durumu model 1'e göre daha düşük seviyede gerçekleşmiştir. Enflasyonun olmadığı model 2'de sermaye yatırımları ekonomik büyümeyi 1.11 birim artırırken, doğrudan yabancı yatırımların olmadığı model 3'te ise 0.98 birim artırmaktadır. Üç modelde de hukukun üstünlüğü endeksi ile ekonomik büyüme arasında anlamsız bir p değeri elde edilmiştir. Bu durum hukukun üstünlüğü ile ekonomik büyüme arasında bir ilişkinin olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Tablo 5. Politik İstikrar ve Ekonomik Büyüme Analiz Sonuçları

	Model 1	Model 2	Model 3
<i>Bağımsız Değişkenler</i>			
GDP (t-1)	-1.672* (-1,72)	-1.715* (-1,56)	-1.425* (-1,66)
POLSTA	0.944* (1,57)	0.968** (1,45)	1.034* (1,52)
GCF	1.660* (1,83)	1.110* (1,65)	0.986* (1,97)
RLAW	-1.492 (-2,04)	-1.901 (-1,79)	-0.544 (-1,72)
FDI	1.201*** (3,16)	1.178* (2,38)	
INF	-1.842*** (-2,36)		-2.227* (-2,75)
<i>Testler</i>			
Wald			
chi2(Olasılık)	-1.28	-1.39	-1.25
AR(1)	(0.033)	(0.059)	(0.047)
p-değeri	-0.32	-0.51	-0.39
AR(2)	(0.609)	(0.682)	(0.675)
p-değeri	10.22	11.45	10.86
Hansen Testi	(0.525)	(0.742)	(0.573)
p-değeri	-1.12	-1.08	-1.15

***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 düzeyinde katsayıların anlamlılığını ifade etmektedir. Parantez içindeki terimler z istatistiklerini belirtir. AR2 Testi H0: 2. dereceden otokorelasyon yoktur. Hansen Testi H0: Aşırı tanımlama kısıtlamaları geçerlidir.

Doğrudan yabancı yatırımlar değişkeni ile ekonomik büyüme arasında model 1 ve model 2'de pozitif ve anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Elde edilen bulgu mevcut literatür

çalışmaları ile uyumludur (Munoz, 2009; Oransay ve Mike, 2016; Abdella vd., 2018; Erdoğan ve Akalın, 2022). Çalışmanın önemli bulguları arasında olan doğrudan yabancı yatırımlarda meydana gelen bir birimlik artış model 1'de ekonomik büyümeyi 1.20 birim, model 2'de ise 1.17 birim artırmaktadır. Ülkelerin ekonomilerine önemli etki yaratan doğrudan yatırımlar, E-7 ülkeleri içinde önemli oranda artış meydana getirmektedir. Politik istikrarında doğrudan yabancı yatırımlar üzerinde etkisi olmasından dolayı, politik istikrarın olduğu ülkelerde doğrudan yatırımların arttığı, bu durumda ekonomik büyümenin yükselmesine yol açtığı şeklinde yorumlanabilir. Diğer bağımsız değişken olan enflasyon oranı ile ekonomik büyüme arasında model 1 ve model 3'te negatif ve anlamlı bir ρ değeri elde edilmiştir. Enflasyon oranında meydana gelen bir birimlik artış model 1'de ekonomik büyümeyi 1.84 birim, model 3'te ise 2.22 birim azaltmaktadır.

5. Sonuç

Fiziki sermayenin yanı sıra sosyal ve beşeri unsurlar da bir ülkenin ekonomik kalkınması için önemlidir. Sosyal ve beşeri unsurlarını geliştiren toplumların refah düzeyleri artmakta, geleceğe güvenle bakarak daha sağlıklı kararlar alabilmektedirler. Dolayısıyla bu tür toplumlarda belirsizliklerin daha az olması ekonomik kalkınmayı hızlandıran bir faktördür. Sosyal faktörler arasında en önemlilerinden biri de siyasi istikrarın sağlanmasıdır. Siyasi istikrarın olduğu toplumlarda ekonomi ile ilgili kararlar uzun vadeli ve rasyonel bir şekilde alınabilir. Ayrıca bir ülkede yatırımların artması ve özel sektörün teşvik edilmesi için kurumların etkin bir şekilde işlemesi ve siyasi sisteme güven duyulması gerekir. Siyasi istikrarsızlık durumlarında özel sektör için borçlanma maliyetleri arttığından yatırımlar azalır. Azalan yatırımlar nedeniyle üretim hacmi ve milli gelir de düşer. Milli gelirin azalması durumunda işsizlik oranları artacağından, bu durum toplumun nitelikli işgücü olarak bilinen kesiminin gelişmiş ülkelere göç etmesine yol açacaktır.

Bu çalışmada, E-7 ülkelerine ait 2005-2021 dönemini kapsayan veriler kullanılarak politik istikrarın ekonomik büyüme üzerinde etkisi tahmin edilmiştir. Çalışmada ana belirleyici olan politik istikrar tanımlanmış olup sonrasında literatür gözden geçirilmiştir. Ardından örneklem, değişkenler, metodoloji ve ampirik sonuçlar sunulmuştur. Model tahmin bulgularına göre ekonomik büyüme, politik istikrar, sermaye yatırımları ve doğrudan yabancı yatırımlar ile pozitif, buna karşın bir önceki dönem büyüme oranı ve enflasyon ile negatif ilişkilidir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular arasında en önemlisi politik istikrarın ekonomik büyüme üzerindeki olumlu etkisidir. Bu bulgu yapılan çalışmalarda (Yapraklı ve Aslan, 2020; Biçen, 2020; Abdella vd., 2018; Alper, 2018; Tang ve Abosedra, 2014; Jong-A-Pin, 2006; Zureiqat, 2005; Alesina vd., 1996) tespit edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir. Politik istikrarı yakalayan ülkeler yüksek ekonomik büyüme yaşamaktadırlar. Türkiye'nin de

içerisinde bulunduğu E-7 ülkelerinden elde edilen bulgular, politik istikrarda bozulma yaşanmaması için politikaların ve düzenlemelerin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Araştırmanın diğer bulguları ise sermaye yatırımları ve doğrudan yabancı yatırımlarda artışın ekonomik büyüme üzerinde olumlu etkiler yaratmasıdır. Politik istikrarın da doğrudan yabancı yatırımlar üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bundan dolayı politik istikrarın olduğu ülkelerde doğrudan yatırımlar artış sağlamakta ve dolaylı olarak ekonomik büyüme yükselmektedir. Enflasyon oranındaki artışın ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyerek azalttığı çalışmanın bir diğer önemli bulgularındandır. Enflasyonu azaltıcı para politikalarına odaklanıldığı takdirde ekonomik büyümenin artmasına katkıda bulunacaktır.

Sonuç olarak, bu çalışma özelinde E-7 ülkelerinde ve Türkiye'de ekonomik büyümeyi artırmak için politik istikrarın sağlanmasına, enflasyonun düşürülmesine, sermaye yatırımlarının ve doğrudan yabancı yatırımlarının artırılmasına yönelik kapsamlı politikaların belirlenerek hayata geçirilmesi gerekmektedir. Sürdürülebilir büyümeyi hayata geçirmek isteyen ülkeler için politik istikrar önemlidir. Bundan dolayı politika yapımcıların, sürdürülebilir bir ekonomik büyüme için politik istikrarı tesis etmeye yönelik politikalarını ve yol haritalarını uygulamaya koymaları önerilmektedir.

Çalışmaya konu olan E7 ülkelerinde savaş ortamının veya savaş ihtimalinin söz konusu olması, politik istikrarsızlığa sebep olabilmektedir. Politika uygulayıcılarının bu tarz ortamlardan kaçınması, şeffaf olunması ve belirsizliği ortadan kaldıracı tedbirleri ele alması gerekmektedir. Seçimlerde ülke politikasında önemli bir yere sahiptir. Seçimlerin zamanında ve adil bir şekilde sonuçlanması politik istikrarın sağlanmasına destek sağlayacaktır. Seçim zamanındaki belirsizlikler yatırımcıları yatırım yapmaktan vazgeçmesine neden olmaktadır. Bununla birlikte terör algısı ve toplumsal şiddette ülkelerde kaos ortamı yaratmakta olup, bu konularda gerekli tedbirlerin ve politikaların hayata geçirilmesi veya artırılması gerekmektedir. Savaş, terör, şiddet ve seçim gibi toplumu ilgilendiren konularda ülkelerin politik istikrarı tesis etmeye yönelik uygulayacakları politikalar hem iç hem de dış yatırımcıları, istikrarlı ve belirsizliğin en az olduğu ülkelere yatırıma yönlendirerek ekonomik büyüme önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaynakça

- Abdella A. B., Naghavi, N. & Fah. B.C. (2018). The Effects Of Corruption, Trade Openness And Political Stability On Foreign Direct Investment: Empirical Evidence From BRIC Countries. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, 5(3), 32-38.
- Acemoglu, D., Johnson, S. & Thaicharoen, Y. (2003). Institutional Causes, Macroeconomic Symptoms: Volatility, Crises And Growth. *Journal of Monetary Economics*, 50, 49-123.

- Aisen, A. & Veiga, F. J. (2006). Does political instability lead to higher inflation? A panel data analysis. *Journal of Money, Credit and Banking*, 38(5), 1379–1389.
- Aisen, A. & Veiga, F. J. (2013). How Does Political Instability Affect Economic Growth? *European Journal of Political Economy*, 29, 151-167. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2012.11.001>.
- Akkuş, Ö. (2017). Ekonomik Politika Belirsizliği ve Politik İstikrarsızlığın Büyüme Üzerindeki Etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3), 27-42.
- Al, İ. & Belke, M. (2018). Politik İstikrarsızlık ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: MENA Ülkeleri İçin Panel Nedensellik Analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*. 271-286.
- Alesina, A., Özler, S., Roubini, N. & Swagel, P. (1996). Political Instability and Economic Growth. *Journal of Economic Growth*, 1(2), 189–211.
- Alper, A.E. (2018). BRICS-T Ülkelerinde Politik İstikrar ve Ekonomik Performans İlişkisi Üzerine Bir Analiz. *Business and Economics Research Journal*, 9(1) 49-56.
- Amuakwa-Mensah, F., Marbuah, G. ve Ani-Asamoah Marbuah, D. (2017). Re-Examining the Determinants of Non-Performing Loans in Ghana's Banking Industry: Role of the 2007–2009 Financial Crisis. *Journal of African business*, 18(3), 357-379.
- An, H., Chen, Y., Luo, D. & Zhang, T. (2016). Political Uncertainty and Corporate Investment: Evidence From China. *Journal of Corporate Finance*, 36, 174–189. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2015.11.003>.
- Arellano, M., & Bover, O. (1995). Another Look at the Instrumental Variable Estimation of Error-Components Models. *Journal of Econometrics*, 68(1), 29-51.
- Armutçu, B. (2022). BRICS-T Ülkelerinde Politik İstikrar ve Ekonomik Büyüme İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21(4), 1917-1932.
- Arslan, Ü. (2011). Siyasi İstikrarsızlık ve Ekonomik Performans: Türkiye Örneği. *Ege Akademik Bakış*, 11(1), 73-80.
- Asteriou, D. ve Price, S. (2001). Political Instability and Economic Growth: UK Time Series Evidence. *Scottish Journal of Political Economy*, 48(4), 383-399.
- Berthélemy, J. C., Kauffmann, C., Renard, L., & Wegner, L. (2002). Political Instability, Political Regimes and Economic Performance In African Countries. *Unpublished Paper Prepared for African Development Bank, African Economic Outlook*, Paris.
- Biçen, Ö. F. (2020). Politik İstikrar Ekonomik Büyüme Sağlamada Yeterli Bir Faktör Müdür? Brics-t Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(43), 119-139.
- Blundell, R. & Bond, S. (2000). GMM Estimation with Persistent Panel Data: An Application to Production Functions. *Econometric Reviews*, 19(3), 331-339.
- Cukierman, A., Edwards, S. & Tabellini, G. (1992). Seigniorage and Political Instability. *The American Economic Review*, 82(3), 537–555.
- Çelik, N. (2021). *BRICS Ülkelerinde Ekonomik Küreselleşme, Politik İstikrar ve Ekonomik Büyüme İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi: İstanbul.
- Erdoğan, S., & Akalin, G. (2022). Türkiye'de Politik İstikrar ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (61), 1-15.
- Feng, Y. (1997). Democracy, Political Stability and Economic Growth. *British Journal of Political Science*, 27(3), 391-418.
- Feng, Y. (2001). Political freedom, political instability, and policy uncertainty: a study of political institutions and private investment in developing countries. *International Studies Quarterly*, 45(2), 271–294.
- Fosu, A. K. (1992). Political instability and economic growth: evidence from sub-Saharan Africa. *Economic Development and Cultural Change*, 40(4), 829–841.
- Fosu, A. K. (2001). Political Instability and Economic Growth in Developing Economies: Some Specification Empirics. *Economics Letters*, 70(2), 289-294.
- Geleri, M. (2021). Politik İstikrarsızlık ve Ekonomik Performans: Türkiye Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 143-171.
- Gür, T. H. & Akbulut H. (2012). Gelişmekte Olan Ülkelerde Politik İstikrarın Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi. *Sosyoekonomi*, 17(1), 281-300.
- Jens, C. E. (2017). Political Uncertainty And Investment: Causal Evidence From US Gubernatorial Elections. *Journal of Financial Economics*, 124(3), 563–579.
- Jong-A-Pin, R. (2006). On The Measurement Of Political instability And Its impact On Economic Growth. *European Journal of Political Economy*, 25(1), 15-29.
- Kalay, M., & Çetin, D. (2016). Afrika Ülkelerinde Politik İstikrar ve Ekonomik Büyüme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2277-2290.
- Kamacı, A. (2019). Politik İstikrarsızlık-Ekonomik Büyüme İlişkisi: 20 OECD Ülkesi İçin Panel Veri Analizi. *Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 75-85,
- Kartal, G., & Öztürk, S. (2017). Türkiye'de Politik İstikrarsızlık ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(4), 250-270.

- Kurtbaşı, İ. (2023). Asya'nın Yükselişi Tezi: Küresel Konjonktürde Değişen Asırlık Dengeler ve Parametreler Işığında Bir Gelecek Projeksiyonu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(1), 313-330.
- Munoz, R. (2009). *Political Instability and Economic Growth: The Case of Venezuela (1983-2000)*, Caracas: Andrés Bello Catholic University Documentos de Trabajo, 1-75.
- Oransay, G. & Mike, F. (2016). Doğrudan Yabancı Yatırımların Sosyo-Politik Belirleyicileri Üzerine Bir Analiz. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8(14), 97-107.
- Pindyck, R. S. (1991). Irreversibility, uncertainty, and investment. *Journal of Economic Literature, American Economic Association*, 29(3), 1110-1148.
- PwC. (2017). "The Long View: How Will The Global Economic Order Change by 2050", <https://www.pwc.com/gx/en/world-2050/assets/pwc-world-in-2050-summary-report-feb-2017.pdf>, (Erişim tarihi: 12.01.2023).
- Ranjan, R. ve Dhal, S. C. (2003). Non-Performing Loans and Terms of Credit of Public Sector Banks in India: An Empirical Assessment. *Reserve Bank of India Occasional Papers*, 24 (3), 81-121.
- Roodman, D. (2009). How to Do xtabond2: An Introduction to Difference and System GMM in Stata. *The Stata Journal*, 9(1), 86-136.
- Soto, M. (2009). *System GMM Estimation with Small Sample*. Universitat Autònoma de Barcelona Working Paper, Barcelona, Spain, 1-26.
- Şanlısoy, S. (2010). Politik İstikrarsızlık-Ekonomik Süreç Politikaları Etkileşimi. *Sosyoekonomi*, 13(13), 192-214.
- Şanlısoy, S. (2020). Türkiye'de Politik İstikrarsızlık ile Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bir Nedensellik Analizi. *Bilgi – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 92, 85-114.
- Şanlısoy, S. ve Kök, R. (2010). Politik İstikrarsızlık-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği (1987-2006). *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1),101-125.
- Tang, C. F. & Abosedra, S. (2014). The Impacts of Tourism, Energy Consumption and Political Instability on Economic Growth in The MENA Countries. *Energy Policy*, 68, 458-464.
- Tekbaş, M., & Armutcu, B. (2023). Avrupa Birliği Ülkelerinde Politik İstikrar ve Ekonomik Büyüme İlişkisi, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15 (3), 1761-1777.
- Telatar, F. (2003). Türkiye'de Politika Değişkenliği İle Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkileri, *İşletme ve Finans*, 211, 71-91.
- Tosun, M. U., Guran, M. C., & Ulucan, A. (2008). The Political Instability, Investment Profile and The Macroeconomic Performance of The Middle East & North Africa (MENA) Region. *Problems and Perspectives in Management*, 6(2), 31-38.
- Turan, İ., Demez, S., & Kızılkaya, F. (2019). NIC Ülkelerinde Politik İstikrar ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Sıirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 485-499.
- Uddin, M. A., Ali, M. H. & Masih, M. (2017). Political Stability and Growth: an Application of Dynamic GMM and Quantile Regression. *Economic Modelling*, 64, 610-625. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2017.04.028>.
- WB (World Bank), "The Worldwide Governance Indicator", <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>, (Erişim Tarihi: 15.01.2023)
- Wooldridge, J. M. (2009). On Estimating Firm-Level Production Functions Using Proxy Variables to Control for Unobservables. *Economics Letters*, 104(3), 112-114.
- Yalçınkaya, Ö. ve Kaya, V. (2017). Politik İstikrarın/İstikrarsızlığın Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Dünyanın En Büyük İlk Yirmi Ekonomisi Üzerinde Bir Uygulama 1996-2015. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(2), 277-298.
- Yapraklı, S., & Aslan, R. (2020). Politik Ekonomi Göstergelerinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Üst Orta Gelirli Ülkeler Üzerine Panel Veri Analizleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 21(2), 1-17.
- Yılmaz, A. (2019). *Politik İstikrar Endeksi-Ekonomik Göstergeler Arasındaki Etkileşim: Türkiye ve Seçilmiş Ülkeler İçin Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Yiğit, E. (2021). D-8 Ülkelerinde Politik İstikrarsızlığın Ekonomik Büyüme Etkisi: Nedensellik Analizi. *Enderun Dergisi*, 5(1), 79-87.
- Zureiqat, H. M. (2005). Political Instability and Economic Performance: A Panel Data Analysis. *Award Winning Economics Papers*. <https://digitalcommons.maclester.edu/econaward/>

Extended Summary

Purpose

Perceptions that economic growth would occur only from economic factors have been replaced by institutional and social factors over time. The aim of this study is to reveal the effect of political stability on economic growth. The effect of political stability on economic growth was examined from 2005 to 2021 for E7 countries (China, India, Brazil, Mexico, Indonesia, Russia and Turkey), including Turkey.

Literature Review

When studies that choose political stability as a research topic are examined, it is seen that the relationship between variables is handled differently. When selected national and international studies are examined, it has been determined that there is a strong relationship between political stability and economic growth. In the studies examined, it is seen that the effect of political stability on economic growth is generally positive and political instability negatively affects economic growth. Some studies have stated that the effect of political stability on economic growth is negative (Gür and Akbulut, 2012; Yalçinkaya and Kaya, 2017; Armutçu, 2022). In studies where results indicating that there is a causality relationship between political stability and economic growth are found, there is one-way causality from economic growth to political stability (Arslan, 2011; Kalay and Çetin, 2016; Turan et al., 2019) and one-way causality from political stability to economic growth. It has been found that there is a relationship (Şanlısoy and Kök, 2010; Yiğit, 2021). In his study, Yılmaz (2019) concluded that there is no relationship between political stability and economic growth. Alesina et al. (1996) found in their study that countries with high political instability have a high tendency to change governments and experience low economic growth figures. Aisen and Veiga (2013) found a negative relationship between political instability and economic growth. Rafael Muñoz (2009) found that political instability negatively affects economic growth through investment. Tang and Abosedra (2014) stated that political instability negatively affects growth. Cooray et al. (2017) concluded that improved political institutions increase the labor force participation rate, which in turn increases a country's economic development. Abdella et al. (2018), political stability has a positive effect on economic growth as it positively affects foreign direct investments by increasing the trust environment in countries.

Design/methodology/approach

This study aims to examine the effect of political stability on economic growth by analyzing it with a panel data set for 7 developing countries. These countries and data dates were chosen because they are within the E-7 country category and have complete data for the specified dates. In the study, based on the study of Aisen and Veiga (2013), the System GMM estimator, one of the dynamic panel estimation methods, was used to estimate the effect of political stability

on economic growth. To avoid the problem of “too many instrumental variables” (Roodman, 2009), the smallest possible lag length is used. One-lagged first differences of the dependent variable are taken. In this way, data loss resulting from the first differences method is minimized (Blundell and Bond, 2000). Dynamic models are known as models that reflect the dynamic effects of the dependent variable over time and whose lagged value is the independent variable. Analyzes in the research were carried out with the Stata program. The code (xtabond2 twostep robust) written by Roodman (2009) for System GMM was used.

Findings

The most important finding among the findings obtained within the scope of the study is the positive effect of political stability on economic growth. This finding is similar to the findings in studies (Yapraklı and Aslan, 2020; Biçen, 2020; Abdella et al., 2018; Alper, 2018; Tang and Abosedra, 2014; Aisen and Veiga, 2006; Jong-A-Pin, 2006; Zureiqat, 2005; Alesina et al., 1996). Countries that maintain political stability experience high economic growth. In line with this finding, regulations and policies need to be implemented in order to increase political stability and make it sustainable, especially in E-7 countries, including Turkey. Other findings of the research are that the increase in capital investments and foreign direct investments has positive effects on economic growth (Munoz, 2009; Oransay and Mike, 2016; Abdella et al., 2018; Erdoğan and Akalm, 2022). Political stability also has an impact on foreign direct investments. Therefore, in countries where political stability is achieved, direct investments increase and indirectly economic growth increases. Another important finding identified within the scope of the study is that the increase in the inflation rate negatively affects economic growth. Giving importance to monetary policies and other inflation-reducing policies that have a significant impact on inflation in E-7 countries will be beneficial in increasing economic growth.